

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. marraskuuta 2022
(OR. en)

14718/22

ENV 1152
JAI 1459
CRIMORG 159
RELEX 1522
DEVGEN 204
COMER 137
EUROJUST 97
ENFOPOL 554
ENFOCUSTOM 165

SAATE

Lähettiläjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine
DEPREZ

Saapunut: 9. marraskuuta 2022

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

---

Kom:n asiak. nro: COM(2022) 581 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE
Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista
koskevan EU:n toimintasuunnitelman uudelleentarkastelu

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 581 final.

Liite: COM(2022) 581 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 9.11.2022
COM(2022) 581 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan EU:n
toimintasuunnitelman uudelleentarkastelu**

{SWD(2022) 354 final} - {SWD(2022) 355 final}

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan EU:n toimintasuunnitelman uudelleentarkastelu

Taustaa

Joulukuu 2022 on käänntekevä hetki maailman luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen allekirjoittajat kokoontuvat Montrealissa yleissopimuksen osapuolten 15. konferenssiin. Kokouksessa allekirjoittajat pyrkivät hahmottelemaan maailmanlaajuisia toimia luonnon monimuotoisuuden jatkuvan tuhoutumisen pysäyttämiseksi ja sen suunnan kääntämiseksi sekä varmistamaan sitoutumisen näihin toimiin. Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES-sopimus) osapuolet tapaavat kuukautta aikaisemmin Panamassa ja arvioivat uudelleen toimia, joilla on tarkoitus varmistaa, että luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kansainvälinen kauppa ei vaaranna lajien säilymistä.

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjunta on keskeinen osa toimia luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi. Kuten biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevä hallitustenvälinen tiede- ja politiikkafoorumi (IPBES) on korostanut, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kestävä hyödyntäminen on välttämätöntä, jotta voidaan täyttää nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeet. Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kestävä hyödyntäminen voi auttaa ehkäisemään uusien pandemioiden ilmaantumista, tarjota kestävää toimeentuloa paikallisyhteisöille ja alkuperäiskansoille ja edistää luonnon monimuotoisuuden ennallistamista ja säilyttämistä. Laiton tai tehottomasti säännelty luonnonvaraisten lajien kauppa sitä vastoin vaarantaa tämän kestävä käytön.¹

Joulukuussa pidettävässä biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten 15. konferenssissa on määrä hyväksyä vuoden 2020 jälkeinen maailmanlaajuinen biodiversiteettikehitys. Sen odotetaan sisältävän konkreettisia tavoitteita, joilla varmistetaan, että luonnonvaraisten maalla, makeassa vedessä ja meressä elävien lajien pyynti, hyödyntäminen ja kauppa on laillista ja kestävä. Tämän päivitetyn toimintasuunnitelman tarkoituksena on edistää kyseisen sitoumuksen kattavaa täytäntöönpanoa Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa.

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa on edelleen vakava ja yleinen ongelma. YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan järjestön (UNODC) luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin liittyvästä rikollisuudesta vuonna 2020 julkaiseman raportin ”World Wildlife Crime Report” mukaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa vaikuttaa kaikkiin maailman maihin ja sen kohteena on monenlaisia lajeja ankeriaista muurahaiskäpyihin ja ruusupuuhun.² Viranomaisten tekemien laittomasti kaupattujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien takavarikkojen määrä on pienentynyt maailmanlaajuisesti covid-19-pandemian alkamisen jälkeen.³ Ei ole kuitenkaan näyttöä siitä, että itse laitton kauppa olisi vähentynyt.

¹ IPBES, *Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, 2022.

² UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

³ TRAFFIC, *An overview of seizures of CITES-listed wildlife in the EU in 2020*, 2022.

Lajien laitton kauppa lisää maailmanlaajuisista luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä⁴. Lajien laitton hyödyntäminen voi heikentää merkittävästi luonnonvaraisia kantoja ja joissakin tapauksissa johtaa niiden sukupuuttoon.⁵ Laitton kauppa saattaa vaikuttaa myös lajeihin, jotka eivät ole suoraan sen kohteena, esimerkiksi sivusaaliiden tai elinympäristöjen supistumisen kautta. Avainlajien laitton poistaminen ekosysteemeistä voi myös aiheuttaa ketjureaktioita, sillä se voi vaikuttaa ekosysteemipalveluihin, tuhota tärkeitä hiilinieluja ja häiritä maa- ja vesiympäristön terveyttä ja tasapainoa.⁶ Lisäksi laittoman kaupan kohteena olevien vieraslajien vapauttaminen luontoon kohdemaissa voi häiritä paikallisia elinympäristöjä, mikä saattaa vaikuttaa tuhoisasti alkuperäiseen lajistoon kuuluviin lajeihin.

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomalla kaupalla on myös **hyvin tuhoisia sosioekonomisia vaikutuksia**. Laajalle levinnyt luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa voi lisätä zoonoosien (ihmisiin tarttuvien eläimistä peräisin olevien tautien) tarttumisriskiä ja aiheuttaa mahdollisesti tuhoisia kansanterveydellisiä seurauksia. Salametsästyksen ja laittoman kaupan aiheuttama ekosysteemien tuhoutuminen **vie usein paikallisyhteisöiltä mahdollisuuden laillisiin ja kestäviin tulonlähteisiin**. Tällaisia ovat muun muassa luontomatkailu, hallittu metsästysmuistojen metsästys ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kestävä kauppa. Hallitusta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupasta voi olla aktiivista hyötyä lajien suojelulle. Se voi luoda paikallisyhteisöille kannustimia suojella heidän ympäristönsä luonnonvaraisia eläimiä ja kasveja ja tarjota heille riittävän ja kestävänsä toimeentulon. **Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa on kuitenkin taloudellisesti erittäin kannattavaa**. Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan houkuttelevuus (joka johtuu rikoksen pieniriskisestä ja suurituottoisesta luonteesta) vaarantaa vakavasti yleisen turvallisuuden. Se heikentää oikeusvaltiota ja legitiimejä instituutioita. Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa sekä hyötyy korruptiosta että edistää sitä ja tukee samanaikaisesti muuta rikollista toimintaa.⁷ **Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan, järjestäytyneen rikollisuuden (myös asekaupan) ja terrorismin välisistä yhteyksistä on selkeää näyttöä.**⁸

EU:n keskeinen rooli

EU on maailmanlaajuisen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan solmukohta⁹, ja EU:lla on keskeinen rooli laittoman kaupan torjunnassa. **Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan ilmoitettu arvo EU:ssa oli vuonna 2019 vähintään 4,7 miljoonaa euroa**, mutta todennäköisesti kyseisen kaupan arvo on paljon suurempi.¹⁰

EU on siksi maailmanlaajuisesti hyvin sijoittunut toimimaan edelläkävijänä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumisessa. Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa koskevien EU:n säädösten ansiosta uhanalaisten lajien suojelussa kestävämmältä hyödyntämiseltä voidaan mennä CITES-sopimusta pidemmälle. Esimerkiksi EU:n nykyisissä metsästysmuistojen metsästystä koskevissa säännöissä laajennetaan lupia

⁴ IPBES, *Summary for Policymakers of the Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, IPBES:n sihteeristö, Bonn, Saksa, 2019.

⁵ Maxwell, S. et al., Biodiversity: the ravages of guns, nets and bulldozers, *Nature*, 536, s. 143–145, 2016.

⁶ UNODC, *Global Programme for Combating Wildlife and Forest Crime, Annual Report*, 2021.

⁷ Euroopan komissio, kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto, *Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa: summary report*, Euroopan komissio, 2019.

⁸ UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

⁹ Europol, *Environmental Crime in the age of Climate Change*, 2022.

¹⁰ TRAFFIC, *Overview of seizures of CITES-listing wildlife in the European Union, January 2019 to December 2019*, 2020.

koskevia velvoitteita muihinkin lajeihin kuin niihin, jotka sisältyvät CITES-sopimuksen tiukimmin suojeltujen lajien luetteloon, ja lisätään niiden valvontaa.

EU:n pitkän luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjuntaa koskevan kokemuksen hyödyntäminen

Uusi toimintasuunnitelma perustuu edelliseen EU:n toimintasuunnitelmaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi (2016–2020)¹¹. Vuoden 2016 toimintasuunnitelman arvioinnissa todettiin, että vuoden 2016 jälkeen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa on noussut useiden poliittisten päättäjätahojen, lainvalvontaviranomaisten ja sidosryhmien prioriteetiksi EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. EU ja sen jäsenvaltiot ovat nyt lisänneet valvontatoimia esimerkiksi tehostamalla rajatylittäviä tutkimuksia, joihin Europol, Eurojust ja lainvalvontaviranomaiset osallistuvat aktiivisesti. Tämä on lisännyt takavarikkojen ja syytteenpanojen määrää myös Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) toiminnan kautta. Lisäksi Euroopan komissio on lisännyt tukeaan asiaankuuluville kansallisille viranomaisille ja eurooppalaisille valvontaviranomaisten verkostoille ympäristörikosten torjunnassa ja siihen liittyvää yhteistyötä niiden kanssa. Komissio hyväksyi myös ehdotuksen uudeksi EU:n direktiiviksi, jonka tavoitteena on torjua ympäristörikoksia.

EU on myös johtanut toimia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi monenvälisillä foorumeilla erityisesti CITES-sopimuksen puitteissa. EU on sitoutunut toteuttamaan lisätoimia torjuakseen norsujen salametsästystä ja norsunluun laitonta kauppaa maailmanlaajuisesti. Sitoumuksen toteuttamiseksi EU päivitti sääntöjään lopettaakseen useimmat norsunluun kaupan muodot EU:ssa.

Myös EU:n ja jäsenvaltioiden diplomaattiset verkostot on otettu käyttöön, ja ne osallistuvat aktiivisesti kahdenväliseen ja alueelliseen vuoropuheluun. Lisäksi EU on vuoden 2016 jälkeen rahoittanut merkittävästi luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevien valmiuksien kehittämistä ja kansainvälisiä toimia, joilla muun muassa i) edistetään paikallisyhteisöjen osallistumista luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan lähtömaissa ja ii) tarjotaan näille paikallisyhteisöille vaihtoehtoisia elinkeinoja ja tulonlähteitä.

Jatkuvia haasteita ja uusia mahdollisuuksia

Toteutetuista toimista huolimatta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa yhdessä ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen kanssa rasittaa edelleen huomattavasti luonnonvaraista kasvistoa ja eläimistöä sekä ihmisten toimeentuloa ja turvallisuutta. Kauppareitit ja kaupankäynnin kohteena olevat lajit ovat muuttuneet ajan mittaan. Lisäksi **verkkoalustojen lisääntynyt käyttö luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomassa kaupassa** ja siihen liittyvä **pieniä paketteja koskevien palvelujen käyttö** ovat aiheuttaneet uusia haasteita tämäntyyppisten rikosten havaitsemiselle ja tutkimiselle. Tämä on edellyttänyt uusia ratkaisuja ja lisäresursseja. Vaikka laittomasti kaupattujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien takavarikot ovat lisääntyneet EU:ssa vuoden 2016 jälkeen, vastaavaa kasvua ei ole tapahtunut syytteenpanojen ja tuomioiden määrässä. Erikoistuneen henkilöstön, resurssien ja koulutuksen puute useissa jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa on yhä merkittävä ongelma. Yhteistyötä voidaan myös parantaa i) EU:n jäsenvaltioiden sisällä, ii) EU:n

---

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *EU:n toimintasuunnitelma luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi* (COM(2016) 87 final).

jäsenvaltioiden kesken, iii) EU:n ja EU:n ulkopuolisten maiden välillä ja iv) sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Tulevat toimet

Tarkistetun toimintasuunnitelman tavoitteena on ohjata EU:n toimia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi vuoteen 2027 saakka. Tarkistettu toimintasuunnitelma perustuu vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan, ja sen tavoitteena on **vastata kattavasti tämänhetkisiin haasteisiin**. Vaikka toimintasuunnitelmassa keskitytään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan kauppaan, siinä otetaan huomioon tarpeelliset yhteydet EU:n luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupasta annettuihin asetuksiin ja muihin asiaan liittyviin toimintapolitiikkoihin.

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjunta edellyttää kattavaa lähestymistapaa ja erilaisia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan ja laajemman luonnonsuojelupolitiikan risteyskohtaan kohdistuvia toimenpiteitä, joiden kaikkien tavoitteena on mahdollistaa ainoastaan kestävä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppa.

Toimintasuunnitelma on laadittu neljän pääasiallisen prioriteetin ympärille:

Prioriteetti 1: Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan estäminen ja sen perimmäisiin syihin puuttuminen

Prioriteetti 2: Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan oikeudellisen ja toimintapoliittisen kehyksen vahvistaminen

Prioriteetti 3: Säännösten ja toimintapolitiikkojen noudattamisen valvonta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan tehokasta torjuntaa varten

Prioriteetti 4: Alkuperä-, kohde- ja kauttakulkumaiden maailmanlaajuisten kumppanuuksien vahvistaminen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi

Kussakin prioriteetissa on useita tavoitteita, ja kutakin tavoitetta varten on määritetty useita toimia. Toimia koskeva luettelo ei ole tyhjentävä, vaan sitä voidaan täydentää lisätoimenpiteillä. Tavoitteet ja niihin liittyvät toimet on eritelty liitteessä.

Näiden prioriteettien kautta uudessa toimintasuunnitelmassa edistetään seuraavia asioita:

- Painotetaan **virastojen välistä yhteistyötä ja koordinoitua**, jotta voidaan tehokkaasti ehkäistä ja havaita luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvaa rikollisuutta sekä nostaa syytteitä ja määrätä seuraamuksia tällaisista rikoksista.¹² Toimintasuunnitelman puitteissa **vahvistetaan yhteistyötä i) EU:n jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välillä ja ii) EU:n, sen jäsenvaltioiden ja EU:n ulkopuolisten maiden välillä**.
- Kannustetaan EU:n jäsenvaltioita ja EU:n ulkopuolisia maita kohtelemaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa vakavana rikoksena ja

¹² Tämä yhteistyön ja koordinoinnin tarve koskee muun muassa seuraavia tahoja: CITES-hallintoviranomaiset, valvontaviranomaiset ja tieteelliset viranomaiset, tulliviranomaiset, poliisi, syyttäjät, oikeuslaitos, terveysviranomaiset, eläinten hyvinvoinnista vastaavat viranomaiset ja eläinlääkintäviranomaiset, rahanpesun selvittelykeskukset, ulkoasiainministeriöt ja diplomaattiset edustustot.

kehittämään valmiuksia ja erikoistumista valvontaketjussa. Tavoitteena on, että oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista tulee yleinen käytäntö.

- **Tutkitaan tarvetta uusille lainsäädännöllisille ja toimintapoliittisille aloitteille sekä niiden lisäarvoa ja toteuttamiskelpoisuutta,** jotta varmistetaan, että EU:n toimet luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi ovat riittävän vahvoja ja oikeassa suhteessa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan aiheuttamaan uhkaan.
- **Hyödynnetään digipalvelusäädöksen hyväksymisen tarjoamat mahdollisuudet vahvistaa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman verkkokaupan torjuntaa.** Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien verkkokauppa on kasvanut viime vuosina nopeasti, minkä ansiosta rikollisten on helpompaa toimia pienemmällä riskillä ja laajemmilla markkinoilla. Verkkokaupan yleistymisen myötä kansainvälisen pakettiliikenteen määrä on samaan aikaan lisääntynyt. Digipalvelusäädöksen hyväksyminen antaa EU:n ja jäsenvaltioiden viranomaisille uusia välineitä puuttua myös luonnonvaraisten eläinten ja kasvien verkkokauppaan liittyviin haasteisiin. Lainvalvontaviranomaisten, tullin ja muiden asiaan liittyvien viranomaisten osaamista ja valmiuksia vahvistetaan. Lisäksi kannustetaan tekemään yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa; tämä kattaa esimerkiksi Coalition to End Wildlife Trafficking Online -yhteenliittymän¹³ tai ROUTES-kumppanuuden¹⁴ osana tehdyn yhteistyön. Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laillisen kaupan valvontaan sekä luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden havaitsemiseen ja tutkimiseen kehitetään uusia välineitä. Näitä ovat muun muassa **tietokannat, mobiilisovellukset ja skannerit.**
- Käsitellään edelleen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaa kauppaa globaalina kysymyksenä ja varmistetaan kansainvälinen yhteistyö sekä **johdonmukaisuus EU:ssa toteutettavien luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjuntatoimien ja sen välillä, miten tällaisia toimia tuetaan maailmanlaajuisesti.** Yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tehostetaan kahdenvälisen keskustelujen, alueellisten verkostojen, valvontaviranomaisten verkostojen, kauppasopimusten ja monenvälisen ohjelmien puitteissa.
- Lisätään EU:n päätöksenteon **avoimuutta** ja edistetään vahvempia kumppanuuksia EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä valtiosta riippumattomien järjestöjen, kansainvälisten organisaatioiden ja yksityisen sektorin välillä. Valtiosta riippumattomien järjestöjen, kansainvälisten organisaatioiden ja yksityisen sektorin osallistuminen luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden torjuntaan otetaan huomioon ja sitä edistetään muun muassa ottamalla kyseiset tahot mukaan toimintapolitiikkaa koskeviin keskusteluihin.¹⁵

---

¹³ Ks. Coalition to End Wildlife Trafficking Online.

¹⁴ Ks. Reducing Opportunities for Unlawful Transport of Endangered Species (routespartnership.org).

¹⁵ Kaikki tässä kohdassa kuvatut asiat ovat myös Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) keskeisiä tavoitteita. EMPACT on EU:n jäsenvaltioiden johtama turvallisuusaloite, jonka tavoitteena on tunnistaa, priorisoida ja käsitellä järjestäytyneen ja vakavan kansainvälisen rikollisuuden aiheuttamia uhkia. EMPACT toimii neljän vuoden sykleissä, ja se on monialainen jäsenvaltioiden yhteistyöfoorumi, jota tukevat kaikki EU:n toimielimet, elimet ja virastot. Siinä on mukana myös EU:n ulkopuolisia maita, kansainvälisiä organisaatioita ja muita julkisia ja yksityisiä kumppaneita.

Riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit

Luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden torjunnassa ei voida saavuttaa todellista edistystä ilman riittävää rahoitusta, jolla tuetaan siihen liittyviä toimia sekä EU:n tasolla että EU:n jäsenvaltioissa. On ratkaisevan tärkeää, että luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan valvontaan ja luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvien rikosten torjuntaan tarkoitettut varat i) määritetään etukäteen, ii) asetetaan täytäntöönpanosta vastaavien toimijoiden saataville ja iii) käytetään mahdollisimman tehokkaasti ja johdonmukaisesti.

Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppa olisi sisällytettävä kattavasti asiaan liittyviin EU:n rahastoihin, joiden kohteena ovat i) turvallisuus ja järjestäytyneet rikollisuudet, ii) ympäristö ja iii) kansainvälinen yhteistyö tai kumppanuudet. Sen olisi oltava prioriteetti erityisesti seuraavissa välineissä: EMPACT, sisäisen turvallisuuden rahasto, Life-ohjelma ja naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline.

Edistymisen seuranta

Jotta edistymistä voidaan mitata säännöllisesti, komissio ottaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa käyttöön toimintasuunnitelman täytäntöönpanon seurantaan koskevan järjestelmän ensimmäisenä suunnitelman hyväksymistä seuraavana vuonna. Järjestelmään sisällytetään EU:n jäsenvaltioille ja sidosryhmille tarkoitettu kevyt raportointimekanismi, joka perustuu olemassa oleviin raportointikehyksiin. Lisäksi määritetään tiettyjä indikaattoreita, joilla mitataan mahdollisimman kattavasti saavutettuja tuloksia ja sitä, millainen kokonaisvaikutus toimintasuunnitelmalla on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaan.

Päätelmät

Tarkistetulla EU:n toimintasuunnitelmalla luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi vahvistetaan vuoden 2016 toimintasuunnitelman tavoitteita ja korostetaan, että EU on edelleen sitoutunut luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseen. Jos toimintasuunnitelmalle myönnetään asianmukaiset resurssit, se toimii mallina laajamittaisille ja kattaville toimille ja yhteistyölle EU:ssa ja koko maailmassa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan lopettamiseksi.

LIITE – Toimia koskeva taulukko (2022–2027)

Prioriteetti 1 – Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan estäminen puuttamalla sen perimmäisiin syihin

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
1. Vähennetään laittomasti kaupattujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kuluttajakysyntää	Komissio, jäsenvaltiot, eurooppalaiset alan ammattilaisten verkostot ja asiantuntijaryhmät ¹⁶	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään CITES-päätöslauselman Conf. 17.4 (kysynnän vähentämisstrategiat, joilla torjutaan CITES-yleissopimuksessa luetelluilla lajeilla käytävää laitonta kauppaa) tehokasta täytäntöönpanoa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan tiedotustoimia ja kohdennettuja, yhteiskuntatieteisiin perustuvia kysynnän vähentämistoimia, joiden tavoitteena on erityisesti muuttaa kuluttajien käyttäytymistä EU:ssa. Tuetaan tällaisia toimia muilla merkittävillä kohdemarkkinoilla. Asetetaan etusijalle toimet, joilla puututaan luonnosta pyydettyjen matelijoiden, sammakkoeläinten, lintujen, lasiankerioiden, afrikannorsujen, sarvikuonojen, muurahaiskäpyjen sekä laittomasti kerättyjä luonnonvaraisia kasveja sisältävien lääkkeiden tai ravintolisien kysyntään. Lisätään kuluttajien tietoisuutta siitä, miten he voivat erottaa toisistaan laillisen ja laittoman kaupan. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan kaikilla tasoilla EU:ssa ja sen ulkopuolella aloitteita, joilla tuetaan toimeentuloa sekä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien ja niistä saatavien tuotteiden kestävästä käytöstä kannustamalla luonnonvaraisista eläimistä ja kasveista saatavien tuotteiden lailliseen ja kestävästi hankintaan ja helpottamalla sitä. Tähän olisi sisällyttävä puutavaran¹⁷ ja muiden luonnonvaraisista eläimistä ja kasveista saatavien tuotteiden avointen ja jäljitettävissä olevien toimitusketjujen edistäminen sekä nykyisten 	Vuodesta 2023

¹⁶ Esimerkiksi ympäristöoikeuden erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto (ENPE), Euroopan unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa tukeva verkosto (IMPEL), ympäristöoikeuden erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi (EUFJE) ja alueelliset verkostot.

¹⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta (COM(2021) 706 final).

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		jäljitettävyyysvaatimusten täytäntöönpanon valvonta esimerkiksi kalatalousalalla ¹⁸ .	
2. Vahvistetaan alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen sitouttamista luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston hoitoon ja suojeluun muun muassa tukemalla kestävien elinkeinojen kehittämistä lähtömaissa	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan aluelähtöisiä aloitteita, kuten luonnon monimuotoisuuden suojelua Afrikassa tukeva EU:n lippulaivahanke NaturAfrica. NaturAfrica-aloitteella tuetaan suojelun ja kehittämisen kannalta keskeisiä alueita. Tämä auttaa luomaan työpaikkoja ja parantamaan turvallisuutta ja elinkeinojen kestävyyttä sekä samalla säilyttämään kriittiset ekosysteemit ja luonnonvaraiset eläimet ja kasvit, jotka ovat elintärkeitä kaikille. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Sovelletaan ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeluun ja hoitoon ottamalla mukaan paikallisyhteisöt ja alkuperäiskansat (esimerkiksi i) käyttämällä yhteisölähtöisiä luonnonvarojen hallintaa koskevia lähestymistapoja, ii) varmistamalla vapaaseen ja tietoon perustuvaan ennakkosuostumukseen perustuvat menettelyt, iii) ottamalla käyttöön tehokkaita valitusmekanismeja ja iv) takaamalla tiedonsaanti). 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään naisten ja nuorten osallistumista luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston hoitoon ja suojeluun ja varmistetaan sukupuolisensitiivinen lähestymistapa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan analysointiin ja torjumiseen. 	Jatkuva

¹⁸ Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004, (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta.

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		<ul style="list-style-type: none"> Otetaan huomioon luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston ja turvallisuuden välinen yhteys tukemalla EU:n ulkopuolisissa maissa toimia, joilla i) edistetään sosiaalista ja taloudellista vakautta, ii) lujitetaan oikeusvaltioperiaatetta ja iii) kannustetaan lainvalvontaviranomaisia, paikallisia viranomaisia, suojelukumppaneita, paikallisyhteisöjä ja alkuperäiskansoja tekemään yhteistyötä. 	Jatkuva
3. Ehkäistään ja torjutaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan kauppaan liittyvää korruptiota kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla alkuperä-, kauttakulku- ja kohdemaissa	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään seuraavien päätöslauselmien tehokasta täytäntöönpanoa: <ul style="list-style-type: none"> CITES-päätöslauselma Conf. 17.6 sellaisen korruption kieltämisestä, ehkäisemisestä, tunnistamisesta ja torjumisesta, jolla helpotetaan sopimusta rikkovia toimia, ja Yhdistyneiden kansakuntien päätöslauselma 75/311 luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan kauppaan puuttumisesta ja erityisesti sen 30 kohta ja otetaan samalla huomioon G20-maiden korkean tason periaatteet luonnonvaraisten eläinten ja kasvien sekä niistä saatavien tuotteiden laittomaan kauppaan liittyvän korruption torjunnasta. Virtaviivaistetaan korruption vastaisia toimia ohjelmissa, joiden tavoitteena on vahvistaa asiaan liittyvien toimijoiden (mukaan lukien satamien ja lentoasemien työntekijät, kuljetusyritykset ja rahoituksen välittäjät / rahoitusala, valvontaviranomaiset ja hallintoviranomaiset) valmiuksia torjua luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvaa rikollisuutta sekä EU:ssa että sen ulkopuolella YK:n korruptiosopimuksen mukaisesti ja tiiviissä yhteistyössä YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan järjestön (UNODC) kanssa. 	Jatkuva
4. Otetaan yhteinen terveys - malli huomioon	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Tutkitaan luonnonvaraisten eläinten ja niistä saatavien tuotteiden, kuten bushmeat-lihan, kauppaan liittyviä zoonoosien leviämisen riskejä. 	Vuodesta 2023

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan sääntelyssä alkuperä-, kauttakulku- ja kohdemaissa		<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan kohdennettuja toimenpiteitä näiden riskien vähentämiseksi koko toimitusketjuissa kestävästä riistanhoitoa koskevan kumppanuuden¹⁹ (CPW) neljän ohjaavan periaatteen mukaisesti muun muassa UNODC:n toteuttaman ja EU:n rahoittaman Safety across the Asia for the Global Environment -hankkeen ja Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön toteuttaman kestävästä riistanhoitoa koskevan ohjelman²⁰ kaltaisten hankkeiden avulla. 	Vuodesta 2024

¹⁹ Ks. kestävästä riistanhoitoa koskeva kumppanuus (fao.org).

²⁰ Ks. kestävä riistanhoito, toimintapolitiikan tuen ja hallinnon yhdyskäytävä ja Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö (fao.org).

Prioriteetti 2 – Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan oikeudellisen ja toimintapoliittisen kehyksen vahvistaminen

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
5. Otetaan käyttöön kehys luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan EU:n toimintasuunnitelman tehokasta täytäntöönpanoa varten kansallisella ja EU:n tasolla	Jäsenvaltiot, komissio	<ul style="list-style-type: none"> Määritellään ja jaetaan selkeät vastuualat toimien toteuttamiseksi kansallisella ja EU:n tasolla ja varmistetaan asiaan liittyvien toimijoiden välinen koordinointi (esimerkiksi i) perustamalla virastojen välisiä komiteoita tai laatimalla yhteisymmärryspöytäkirjoja, ii) hyväksymällä kansallisia toimintasuunnitelmia tai iii) nimeämällä kansallinen yhteyspiste). 	2023
		<ul style="list-style-type: none"> Määritetään toimintasuunnitelmaa koskeva raportointi-, seuranta- ja arviointikehys EU:n tasolla ja kansallisella tasolla. Tämän kehyksen olisi oltava nykyisten raportointivelvoitteiden ja rakenteiden mukainen, jotta ei luoda ylimääräistä hallinnollista raskautta EU:n tai jäsenvaltioiden tasolla. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Käytetään EMPACTia keskeisenä välineenä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumista koskevan EU:n toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa ja otetaan kansalliset EMPACT-koordinaattorit mukaan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon. 	Jatkuva
6. Varmistetaan, että luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laillista ja laitonta kauppaa koskeva EU:n ja kansallisen tason politiikka on kattavaa ja kansainvälisten sitoumusten, vaatimusten ja parhaan näytön mukaista	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan aktiivisesti kansainvälisiä instituutioita ja asiantuntijoita tutkimuksessa ja ohjeiden ja tunnistusvälineiden (tekniset välineet, mukaan lukien rikosteknistä tutkintaa ja tunnistamista koskevat oppaat) laatimisessa ja päivittämisessä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaan liittyvien keskeisten kysymysten osalta ja tehdään yhteistyötä niiden kanssa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön ja määrätään oikeasuhteisia, tehokkaita ja varoittavia seuraamuksia luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvista rikoksista tarkistetun ympäristörikosdirektiivin mukaisesti (sen hyväksymisen jälkeen) ja vaihdetaan tietoja ja hyviä käytäntöjä, jotta varmistetaan näiden seuraamusten johdonmukainen soveltaminen. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Pannaan täytäntöön päivitettyt norsunluun kauppaa koskevat EU:n suuntaviivat ja seurataan niiden täytäntöönpanoa ja tuloksia. 	Jatkuva

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		<ul style="list-style-type: none"> Lisätään metsästysmuistojen tuonnin valvontaa (esimerkiksi i) selvittämällä mahdollisuutta laajentaa metsästysmuistojen tuontilupavaatimusta muihin neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 liitteeseen B sisältyviin lajeihin, ii) tekemällä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa, jotta saadaan päivitettyä näyttöä metsästysmuistojen metsästyksen vaikutuksista luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin, ja iii) lisäämällä metsästysmuistojen tuonnin maa- ja lajiyhdistelmistä annettujen tieteellisen tarkasteluryhmän lausuntojen avoimuutta). 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Tutkitaan, onko tarpeen tarkistaa nykyisiä toimenpiteitä tai luoda uusia välineitä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kestävämmän kaupan vähentämiseksi (esimerkiksi positiivinen luettelo lajeista, joiden luonnosta otettuja yksilöitä voidaan pitää kaupan ja pitää lemmikkeinä, kaiken laittomasti hankittujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan kriminalisointi tai vaatimus kaikkien EU:hun tuotavien eläinten ja kasvien rekisteröinnistä), mitä lisäarvoa tällä voidaan saada ja onko tämä toteuttamiskelpoista. 	Vuodesta 2023
7. Otetaan asiaankuuluvat sidosryhmät mukaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan vastaisten toimien kehittämiseen ja täytäntöönpanoon EU:n tasolla ja kansallisella tasolla	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään säännöllisiä sidosryhmien kokouksia kansallisella ja EU:n tasolla, muun muassa kansainvälisten organisaatioiden, asiaan liittyvien lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin, tiedeyhteisön ja kansallisten hallitusten kanssa. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa täytäntöönpanon valvontaa käsittelevän EU-ryhmän (EU Wildlife Trade Enforcement Group) aihekohtaisia kokouksia, joihin osallistuu asiaan liittyviä kansalaisyhteiskunnan ryhmiä, yrityksiä ja tiedeyhteisön jäseniä. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan monialaisten EMPACT-toimintapäivien järjestämistä osana EMPACTia. 	Jatkuva
8. Tehdään yhteistyötä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaan	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa täytäntöönpanon valvontaa käsittelevän EU-ryhmän ja asiaan liittyvien liike-elämän edustajien välisiä tapaamisia, joissa käsitellään erityiskysymyksiä 	Vuodesta 2023

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
osallistuvien yrityssektorien kanssa		(esim. perinteinen lääketiede, eksoottiset tai luonnosta hankitut lemmikkieläimet, ylellisyystuotteet, metsästysmatkailu, puutavara, kalatalous ja kalatuotteiden kauppaan liittyvät toimialat, kuljetus, kuriiryhtiöt ja verkkokauppa).	
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan tehokas yhteistyö CITES-hallintoviranomaisten ja niiden kansallisten hallintoviranomaisten välillä, jotka vastaavat yritysten kestävästä toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetussa direktiiviehdotuksessa²¹ vahvistettujen sääntöjen valvonnasta ja täytäntöönpanosta. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Laaditaan ohjeita siitä, miten yritysten olisi täytettävä yritysten kestävästä toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetun direktiiviehdotuksen mukainen huolellisuusvelvoitensa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan suhteen. 	2024

Prioriteetti 3 – Säännösten ja toimintapolitiikkojen noudattamisen valvonta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan tehokasta torjuntaa varten

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
9. Parannetaan laittoman toiminnan havaitsemisastetta EU:ssa ja puututaan ensisijaisiin riskeihin	Jäsenvaltiot, komissio, Europol	<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan, että vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevien uhkakuva-arvioiden (SOCTA) laatimisprosessiin sisältyy myös luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan aiheuttaman uhkan arviointi, joka perustuu dataan ja mahdollisuuksien mukaan jäsenvaltioiden toimittamiin kansallisiin uhkakuva-arvioihin. Virtaviivaistetaan laitonta kauppaa koskevia tietoja. 	2023

²¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävästä toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (COM(2022) 71 final).

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		<ul style="list-style-type: none"> Keskustellaan säännöllisesti ensisijaisista riskeistä (ja niiden vähentämiseksi toteutettavista toimenpiteistä) luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa täytäntöönpanon valvontaa käsittelevässä EU-ryhmässä. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään ja käytetään huipputason välineitä ja menetelmiä, joilla helpotetaan lainvalvontaviranomaisten työtä ja voidaan havaita luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin liittyvää laitonta toimintaa, esimerkkinä etulinjan työntekijöille tarkoitetut mobiilisovellukset. Raportoidaan parhaista käytännöistä täytäntöönpanon valvontaa käsittelevässä ryhmässä. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön CITES-sopimuksen mukainen EU:n sähköinen lupajärjestelmä, jotta voidaan i) helpottaa laillista kauppaa, ii) helpottaa tietojen jakamista, iii) helpottaa väärin lupien tunnistamista ja iv) kannustaa EU:n ulkopuolisia maita kehittämään yhteensopivia järjestelmiä. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Kytetään CITES-sopimuksen mukainen EU:n sähköinen lupajärjestelmä EU:n tullialan yhdenmätyn palveluympäristön todistustenvaihtojärjestelmään (EU CSW-CERTEX eli EU:n tullialan yhdenmätyn palveluympäristön keskusmoduuli), jotta voidaan helpottaa EU:n tulliviranomaisten tekemiä CITES-sopimuksen mukaisten EU:n sähköisten lupien tarkastuksia ja parantaa CITES-sopimuksen määräysten täytäntöönpanon valvontaa rajoilla. 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> Harkitaan, voitaisiinko merkitsemisvelvoite laajentaa neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 liitteeseen B sisältyvien lajien eläviin yksilöihin. 	2024
10. Varmistetaan, että lainvalvontaviranomaisilla (mukaan lukien rikoslain valvontaviranomaiset ja tuomioistuimet) on tarvittava alakohtainen asiantuntemus luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan	Komissio, jäsenvaltiot, Europol, CEPOL, Eurojust, EJTN, ERA	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään eri ammattiryhmien välisiä ja rajatylittäviä koulutuksia lainvalvonta- ja oikeusviranomaisille sekä tarpeen mukaan rikosoikeuden tuomareille, myös kohdennettua koulutusta siitä, miten voidaan i) tutkia paremmin rahavirtoja, ii) kohdistaa toimia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan verkkokauppaan ja iii) hyödyntää paremmin nykyaikaisia rikosteknisen tutkinnan menetelmiä. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Sisällytetään luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvia rikoksia koskevaa koulutusta asiaankuuluvien oppilaitosten kansallisiin opetussuunnitelmiin. 	2025

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
kauppaan puuttumiseksi		<ul style="list-style-type: none"> Jaetaan tietoa, koulutusmateriaaleja ja oikeuskäytäntöjä jäsenvaltioiden välillä. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää esimerkiksi ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalaisen verkoston (ENPE) oikeuskäytäntötietokantaa tai luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa EU:n tietojenvaihtovälinettä (TWIX). 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Tehdään tiivistä yhteistyötä asiaankuuluvien organisaatioiden, yhdistysten ja verkostojen kanssa ja edistetään hankkeita, joilla torjutaan ympäristörikoksia ja nostetaan niistä syytteitä.²² 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään ja tuetaan vertaiskoulutusta. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään ja tuetaan i) lainvalvonta- ja lainkäyttöelinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten erikoistumista kansallisella tasolla ja ii) resurssien yhdistämistä esimerkiksi perustamalla luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin erikoistuneita valvontayksiköitä kaikkiin asiaankuuluviin lainvalvontaelimiin. 	Vuodesta 2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia tukemaan poliisin tai syyttäjien johtamia rikosoikeudellisia menettelyjä ja osallistumaan niihin sekä tarjoamaan asiantuntemustaan. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään oikeuskäytännön ja tuomioistuinten asiakirjojen julkista saatavuutta verkossa ja julkistetaan korkean profiilin tapaukset (ottaen asianmukaisesti huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suoja). Tällä on kaksi tavoitetta: ehkäistä rikollista toimintaa ja edistää hyviä käytäntöjä täytäntöönpanon valvonnassa. 	Vuodesta 2024

²² Mukaan lukien ympäristöoikeuteen erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi (EUFJE), ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto (ENPE), Euroopan unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa tukeva verkosto (IMPEL), EnviCrimeNet ja Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe -hanke.

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
11. Parannetaan yhteistyötä, koordinoitua, viestintää ja tiedonkulkua jäsenvaltioissa ja niiden välillä	Komissio, jäsenvaltiot, EU:n virastot	<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön jäsenvaltioiden sisäisiä yhteydenpitokanavia i) kansallisten alakohtaisten tai hallintoviranomaisten, ii) kansallisten lainvalvontaviranomaisten ja iii) tulliviranomaisten välillä. 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan, että luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvia rikoksia koskevien vertailukelpoisten, täsmällisten ja kattavien operatiivisten tietojen keräämisessä ja jakamisessa noudatetaan yhteistä lähestymistapaa. Varmistetaan mahdollisuuksien mukaan johdonmukaisuus lainvalvontaviranomaisten (poliisi, syyttäjät) toteuttaman ympäristörikosmenettelyjä (mukaan lukien luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvat rikokset) koskevan tilastotietojen keruun kanssa. 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> Jaetaan järjestelmällisesti operatiivista ja strategista tietoa luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvista rikoksista Europolin kanssa suojatun tiedonvaihdon verkkosovelluksen (SIENA) kautta, jotta varmistetaan, että kaikki tarvittavat tiedot, jotka antavat realistisen kuvan ympäristörikoksen aiheuttamasta uhkatasosta, i) ovat Europolin saatavilla ja ii) niitä hyödynnetään vakavaa ja järjestäytyneitä rikollisuutta koskevassa uhkakuva-arviossa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Otetaan kansallisella tasolla käyttöön luonnonvaraisista eläimistä ja kasveista saatavia hyödykkeitä koskevia riskitietolomakkeita, jotka jaetaan EU:n tullialan riskienhallintajärjestelmän kautta, jotta voidaan parantaa tullitarkastuksiin tai etulinjassa työskentelevien EU:n valvontaviranomaisten tietojenvaihtoon liittyvää riskiprofilointia. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan tehokas yhteistyö ja tietojenvaihto asiasta vastaavien CITES-viranomaisten, Europolin kansallisten yksiköiden, Eurojustin, OLAFin ja luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvia rikoksia käsittelevän Interpolin työryhmän välillä. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Otetaan käyttöön säännöllinen ja jäsenelty yhteistyö ja tietojenvaihto luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevaa täytäntöönpanon valvontaa käsittelevän EU-ryhmän ja EMPACTin asiaankuuluvien toimijoiden 	Vuodesta 2023

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		välillä.	
		<ul style="list-style-type: none"> Toteutetaan säännöllisesti yhteisiä operaatioita, joissa EU:n jäsenvaltiot, Euroopan komissio (OLAF) ja asiaankuuluvat EU:n virastot, kuten Eurojust, Frontex, Europol ja Euroopan kalastusvalvontavirasto, tekevät rajatylittävää yhteistyötä. Nämä operaatiot voivat myös olla osa EMPACTin operatiivisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Pyydetään järjestelmällisesti Europolin tai Eurojustin operatiivista tai oikeudellista tukea vakavaan ja järjestäytyneeseen luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvaan rikollisuuteen liittyvissä tapauksissa. 	Jatkuva
12. Puututaan järjestelmällisesti luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden välisiin yhteyksiin erityisesti vahvistamalla laittomien rahavirtojen torjumista koskevia toimia	Komissio, jäsenvaltiot, Europol, Eurojust	<ul style="list-style-type: none"> Tuetaan jäsenvaltioita seuraavien valmiuksien vahvistamisessa: i) luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomaan kauppaan osallistuvien järjestäytyneen rikollisuuden rakenteiden hajottaminen ja ii) rahavirtojen tutkiminen luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden yhteydessä. Tämän tuen olisi sisällettävä koulutusta ja tiedotusta rikosluokituksista ja riskeistä.²³ Vuosiksi 2021–2025 laaditun järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan EU:n strategian mukaisesti käynnistetään järjestelmällisesti talousrikostutkinta osana järjestäytyntä rikollisuutta koskevia tutkintatoimia ja suoritetaan järjestelmällisesti varallisuuden takaisin hankintaa koskevia tutkintatoimia ja toimenpiteitä heti, kun rahoitusympäristössä havaitaan merkkejä rikollisesta varallisuudesta. Tehostetaan edelleen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomasta kaupasta peräisin oleviin rahavirtoihin liittyvän rahanpesun torjuntaa tukemalla ja tarkastelemalla sitä, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin annettua direktiiviä (EU) 2018/1673. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Vuosiksi 2021–2025 laaditun järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan EU:n strategian mukaisesti käynnistetään järjestelmällisesti talousrikostutkinta osana järjestäytyntä rikollisuutta koskevia tutkintatoimia ja suoritetaan järjestelmällisesti varallisuuden takaisin hankintaa koskevia tutkintatoimia ja toimenpiteitä heti, kun rahoitusympäristössä havaitaan merkkejä rikollisesta varallisuudesta. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Tehostetaan edelleen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomasta kaupasta peräisin oleviin rahavirtoihin liittyvän rahanpesun torjuntaa tukemalla ja tarkastelemalla sitä, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin annettua direktiiviä (EU) 2018/1673. 	Jatkuva

²³ Esim. käyttämällä Wildlife Trade Financial Toolkit -välineistöä, <https://themisservices.co.uk/iwt>

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		<ul style="list-style-type: none"> Tiedotetaan siitä, miten varojen takaisinmaksusta ja menetetyksi tuomitsemisesta annettua direktiiviä²⁴ (sen hyväksymisen ja voimaantulon jälkeen) ja säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, annettua direktiiviä (EU) 2019/1153²⁵ voidaan hyödyntää luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjunnassa. 	Vuodesta 2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Tehostetaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittomasta kaupasta saatujen tuottojen järjestelmällistä menetetyksi tuomitsemista rikosasioissa tiedottamalla valvontaviranomaisille menetetyksi tuomitsemiseen tarkoitetuista välineistä, joita voidaan käyttää varoittavana toimenpiteenä. Kannustetaan käyttämään menetetyksi tuomittuja varoja suojelutoimenpiteiden edistämiseen ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjuntaan. 	Vuodesta 2023
13. Lisätään toimia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi verkossa muun muassa panemalla täytäntöön digipalvelusäädös ja tekemällä yhteistyötä verkkoalustojen kanssa	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Pannaan täytäntöön CITES-päätöslauselman Conf. 11.3 kohdissa 12 ja 13 olevat suositukset internetiin yhteydessä olevasta luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvasta rikollisuudesta. Varmistetaan CITES-hallintoviranomaisten ja valvontaviranomaisten sekä digipalvelusäädöksen²⁶ mukaisten digitaalisten palvelujen koordinaattoreiden välinen tehokas yhteistyö muun muassa antamalla riittävästi resursseja havaitun laittoman toiminnan seuraamiseen (esim. perustamalla verkkotyöryhmiä, jotka tukevat CITES-hallinto- ja valvontaviranomaisia). 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan CITES-hallintoviranomaisten ja valvontaviranomaisten sekä digipalvelusäädöksen²⁶ mukaisten digitaalisten palvelujen koordinaattoreiden välinen tehokas yhteistyö muun muassa antamalla riittävästi resursseja havaitun laittoman toiminnan seuraamiseen (esim. perustamalla verkkotyöryhmiä, jotka tukevat CITES-hallinto- ja valvontaviranomaisia). 	Vuodesta 2022

²⁴ Ks. ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (COM(2020) 825 final).

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta (PE/64/2019/REV/1).

²⁶ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (COM(2020) 825 final).

Tavoitteet	Toimijat	Toimet	Ohjeellinen aikataulu
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan CITES-sopimuksen valvonta- ja asiantuntijaryhmien sekä Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnan välinen koordinointi. 	Vuodesta 2024
		<ul style="list-style-type: none"> Laaditaan EU:n suuntaviivat luonnonvaraisten lajien verkkokaupasta digipalvelusäädöksen mukaisesti. 	2025
14. Parannetaan mahdollisuuksia hoitaa takavarikoituja tai menetetyksi tuomittuja eläviä eläimiä ja kasveja	Jäsenvaltiot, komissio	<ul style="list-style-type: none"> Noudatetaan takavarikoitujen elävien eläinten sijoittamisesta annettuja CITES-ohjeita sellaisina kuin ne sisältyvät CITES-päätöslauselmaan Conf. 17.8 laittomasti kaupattujen ja takavarikoitujen CITES-luetteloon kuuluvien lajien yksilöiden sijoittamisesta. Näin voidaan varmistaa, että kaikki sijoittamista ja hoitoa koskevat vaihtoehdot otetaan asianmukaisesti huomioon ja että lopulliset päätökset ovat perusteltuja. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Laajennetaan erikoistuneiden pelastuskeskusten verkostoja kansallisella tasolla ja jaetaan tietoa keskuksista EU:n tasolla. 	2025
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään asiaan liittyvien viranomaisten välistä yhteistyötä, jotta voidaan vähentää tarpeettomia viivästyksiä tutkinnassa ja oikeudenkäynneissä ja varmistaa, että laittoman kaupan kohteena olevalle yksilölle aiheutuu mahdollisimman vähän lisävahinkoa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Lisätään tarvittaessa toimia takavarikoitujen elävien yksilöiden palauttamiseksi luontoon. 	Jatkuva

Prioriteetti 4 – Alkuperä-, kohde- ja kauttakulkumaiden maailmanlaajuisten kumppanuuksien vahvistaminen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi

Tavoitteet	Toimijat	Pääasialliset toimet	Ohjeellinen aikataulu
15. Lisätään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumisen näkyvyyttä maailmanlaajuisesti	Komissio, EU:n ulkopolitiikan korkea edustaja, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Sisällytetään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa säännöllisesti kahden- ja monenvälisen korkean tason kokousten asialistalle. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan vuoropuhelua ensisijaisiksi määriteltyjen maiden ja alueiden kanssa teknisellä ja poliittisella tasolla, myös osana metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa sekä metsäkumppanuuksia. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Varmistetaan, että luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa kohdellaan vakavana rikoksena muun muassa panemalla täytäntöön järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva EU:n strategia vuosiksi 2021–2025 ja edistämällä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan kattavan pöytäkirjan hyväksymistä osaksi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista YK:n yleissopimusta. 	Vuodesta 2023
16. Varmistetaan, että EU:n kauppapolitiikalla ja -välineillä tuetaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjuntatoimia	Komissio, jäsenvaltiot	<ul style="list-style-type: none"> Sisällytetään luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa i) keskeisten kumppaneiden kanssa käytävien kauppaa koskevien vuoropuhelujen asialistalle ja ii) WTO:n kauppa- ja ympäristökomitean asialistalle. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Ehdotetaan kunnianhimoisia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjuntaa koskevia sitoumuksia tuleviin vapaakauppasopimuksiin, myös osana EU:n jatkuvaa tukea Afrikan mantereen vapaakauppa-alueen vahvistamiseksi. 	Jatkuva
17. Vahvistetaan keskeisten EU:n ulkopuolisten alkuperä-, kauttakulku- ja markkinamaiden valmiuksia torjua luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa ja parannetaan	Komissio, jäsenvaltiot, Europol	<ul style="list-style-type: none"> Annetaan luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin erikoistuneille valvontaviranomaisille koulutusta kansainvälisestä yhteistyöstä ja siihen saatavilla olevista välineistä. 	Vuodesta 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään valmiuksia ja tarjotaan tieteellistä ja teknistä koulutusta asiaankuuluville valvontaviranomaisille, syyttäjille ja oikeuslaitoksille keskeisissä EU:n ulkopuolisissa maissa, joihin luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitton kauppa vaikuttaa, muun muassa parantamalla kansallisia oikeudellisia kehyksiä, jotta mahdollistetaan rajatylittävä tutkintayhteistyö ja 	Jatkuva

Tavoitteet	Toimijat	Pääasialliset toimet	Ohjeellinen aikataulu
jäsenvaltioiden, EU:n valvontaan osallistuvien toimijoiden ja keskeisten EU:n ulkopuolisten maiden välistä valvontaa koskevaa yhteistyötä		kansallisten oikeuslaitosten välinen yhteistyö.	
		<ul style="list-style-type: none"> Edistetään kahdenvälisiä yhteyksiä, vertaiskoulutusta ja vertaisvaihtoa. Tuetaan Euroopan ulkopuolella toimivia epävirallisia ja virallisia alueellisia verkostoja, kuten Jaguar-verkoston Latinalaisessa Amerikassa tai TWIX-verkostoja Afrikassa²⁷, ja kannustetaan niitä tekemään yhteistyötä vastaavien eurooppalaisten verkostojen kanssa. 	Jatkuva
		<ul style="list-style-type: none"> Tehdään yhteistyötä seuraavien toimijoiden kanssa ja tuetaan niiden työtä: i) asiaan liittyvät maailmanlaajuiset verkostot, kuten luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvia rikoksia käsittelevä kansainvälinen konsortio (ICCWC²⁸) ja kansainvälinen ympäristösääntelyn vaatimustenmukaisuus- ja täytäntöönpanoverkko (INECE) ja ii) kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja verkostot, kuten Coalition to End Wildlife Trafficking Online. 	Jatkuva

²⁷ Esim. AFRICA-TWIX.

²⁸ Siihen kuuluvat Interpol, CITES-sihteeristö, Maailman tullijärjestö, UNODC ja Maailmanpankki.